

O APLICĂ AVARĂ DESCOPERITĂ LA BUDUREASCA (JUDEȚUL PRAHOVA)

ANDREI MĂGUREANU*

În săpăturile arheologice din 1976 efectuate de Victor Teodorescu în stațiunea de la Budureasca 4 – „Puțul Tătarului” (fig. 1), a fost descoperită, printre multe alte piese de inventar, o aplică de centură¹. Această descoperire, prin insolita ei apariție în spațiul extracarpatic atât ca piesă cât și ca tehnică de realizare, ne prilejuiește următoarele rânduri. Piesa a fost menționată într-o notă de către descoperitor, dar interpretată greșit drept limbă de curea².

Aplica este realizată prin presarea unei foițe, realizate dintr-un aliaj de argint cu bronz³, pe o matriță. Forma aplicii o încadrează în categoria „Doppelwappenförmig”⁴. Scutul de dimensiuni mai mari are o formă mai ascuțită, în timp ce cel de al doilea scut, mai mic, este rotunjit. Decorul este identic pe ambele scuturi: câte un semicerc format dintr-un decor perlat dispus pe părțile arcuite și câte un șir median realizat din același tip de decor.

Astfel de aplici sunt considerate a face parte din așa numitele „centuri compozite”, echipament specific diverselor populații din spațiul nord-pontic și panonic. Centuri de acest tip erau alcătuite⁵ dintr-o limbă mare de curea, 3 până la 9 limbi mai mici pentru curelușe, 2 până la 8 aplici scutiforme și 1-4 aplici cu scut dublu.

Aplicile de centură compuse din două părți simetrice sunt cunoscute din spațiul de la est de Marea Neagră și până în Pannonia⁶. De mai multe tipuri, departajate pe criteriul formei, acestea se împart în două zone de răspândire, aproape exclusiviste. Astfel, formele ce apar masiv în Crimeea și în stepele nord pontice (fig. 4), apar sporadic în Pannonia, în timp ce aplicile din aria avară apar extrem de rar în părțile de la nord de Marea Neagră (fig. 2). Practic cele două zone sunt separate de spațiul arcului carpatic, aplica de care ne ocupă în prezentul studiu ocupând o poziție centrală în

*Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București.

¹Piesa se află în colecțiile Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova. Pentru posibilitatea studierii piesei îi mulțumesc și pe această cale domnului director adjunct Dan Lichiardopol.

²Teodorescu 1972, p. 88, nota 42.

³Conform notei explicative din vitrină; din examinarea macroscopică pare, totuși, că ar fi vorba despre o piesă din bronz argintat.

⁴Alinaș cu „doppelschildförmige” sau „double écu”, „scut dublu” în textul de față.

⁵Garam 2000, p. 379-380.

⁶Alinaș 2001, p. 309-496, unde se face o exhaustivă analiză a legăturilor dintre cele trei arii: Bizanțul, Iranul și lumea stepei.

această „terra deserta”.

Un studiu monografic asupra acestui tip de aplică răspândit în bazinul carpatic a fost publicat de Evá Garam în 2000⁷ și a cărei tipologie considerăm necesar să o prezentăm pe scurt în cele ce urmează:

1.⁸ Aplicile cu decor de tip Felnac (motiv cu trei „petale” dispus în mijlocul câmpului și registre determinate de decor tip „punct și virgulă”);

2. Grupă conturată, în special, de prezența decorului „punct și virgulă”⁹;

3.¹⁰ Caracteristică este dispunerea simetrică a unor ornamente (linii drepte și curbe) realizate prin gravare sau presare. A fost determinată pe baza pieselor de la Martinovka;

4. Grupă definită de prezența unei siluete umane și a unei monograme grecești¹¹ și caracteristică doar regiunii transdanubiene;

5. Caracterizată de prezența unui decor vegetal¹², rar apărând și decorul de tip „punct și virgulă”;

6. Grupă formată din aplicile decorate cu motive animaliere¹³, în special reprezentări de pasăre;

7. Decorul predominant e format din reprezentarea unui pește cu coada îndoită¹⁴, în plan secund apărând și decorul de tip „punct și virgulă”;

8. Este tot o grupă bazată pe o reprezentare de pește¹⁵, de data asta cu o altă stilizare a cozii, decorul „punct și virgulă” fiind, de asemenea, prezent;

9. Motivul de bază al acestei grupe este o rețea de benzi¹⁶ care împarte câmpul piesei în mai multe registre. La această grupă nu apare decorul de tip „punct și virgulă”;

10. Grupă care are ca motiv principal reprezentarea a două păsări affrontate¹⁷. Rar apare și decorul în „punct și virgulă”;

11. Ultima grupă e caracterizată de motive geometrice¹⁸. Acestei grupe nu li mai sunt caracteristice aplicile cu scut dublu, ele apărând într-un număr foarte mic.

Singurul element de decor, cel perlat, face ca aplica noastră să nu poată aparține grupelor 1, 4, sau 7, unde un astfel de decor nu se întâlnește.

Decor asemănător chiar și prin poziția sa apare în schimb la grupa a doua (c.g. Tatabánya-Alsógalla M. 140, Vajska M. 2 sau Csákberény-Orondpuszta M. 176 și chiar pe unul dintre tiparele de la Kunsztetmárton)¹⁹, dar pe aplica noastră nu apare decorul în „punct și virgulă”. Asemănător, decorul perlat se întâlnește și în grupa 3 (

⁷ Garam 2000, p. 379-391.

⁸ Garam 2000, p. 381, Abb. 1, 1a-b.

⁹ Garam 2000, p. 381-382, Abb. 1, 2a-b.

¹⁰ Garam 2000, p. 383, Abb. 1, 3a; 2, 3b.

¹¹ Garam 2000, p. 383, 385, Abb. 2, 4.

¹² Garam 2000, p. 385, Abb. 2, 5a-b-c.

¹³ Garam 2000, p. 385, Abb. 3, 6a-b.

¹⁴ Garam 2000, p. 385, Abb. 3, 7.

¹⁵ Garam 2000, p. 387, Abb. 3, 8a-b.

¹⁶ Garam 2000, p. 387, Abb. 4, 9a-b-c.

¹⁷ Garam 2000, p. 387-88, Abb. 5, 10 a-b.

¹⁸ Garam 2000, p. 388, 390, Abb. 5, 11 a-b-c-d.

¹⁹ Garam 2001, Tatabánya-Alsógalla Gr. 140, taf. 86/3, Vajska Gr. 2, taf. 89/1.

e.g. Keszthely-Fenekpuszta horreum M. 16, Kunsztetmárton, aplică și tipar)²⁰.

Destul de des apare și în grupa 5, unde încadrează motivul central, cel vegetal, care, la aplica noastră, lipsește (e.g. Aradac M. 84, Keszthely, Csengőd M. 4)²¹ sau în cazul grupei 8, unde poate avea și o altă dispunere (e.g. Tarnaméra-Urak dűlő M.10, Jánoshida-Tótkérpuszta M. 26, Pápa-Úrdomb M. 2)²². Foarte rar este întâlnit în cazul grupei 6, din care putem exemplifica, practic, un singur caz, la Aradac M. III²³.

Foarte răspândit este în grupele 9, 10 și 11 în care aproape toate exemplarele au, în special pe post de chenar, decor „perlat”²⁴.

Dificultatea apare în atribuirea aplicii de la Budureasca uneia dintre aceste grupe, având în vedere că, dacă în cazul nostru decorul perlat este decorul principal, singurul de altfel, în cazul grupelor stabilite de doamna Garam acesta joacă un rol secundar, acompaniind și delimitând registre pentru motivele principale, fie acestea vegetale, animaliere sau geometrice.

Credem, totuși, că aplica de la Budureasca ar putea fi încadrată mai degrabă în grupa a doua, unde își găsește cele mai apropiate analogii de dispunere a decorului perlat și unde este integrat de doamna Garam chiar tiparul de la Kunsztetmárton, care nu are decorul specific grupei în „punct și virgulă” (fig. 3).

Pentru a asigura datarea piesei de la Budureasca, în absența inventarului complexului din care făcea parte, vom face apel în primul rând la descoperirile din Pannonia.

Sunt puține morminte în care s-au descoperit atât aplici cu scut dublu, cât și monede.

La Kunágota, într-un mormânt fastuos de călăreț, a fost descoperit și un solidus de la Justinianus I, din anii 545-565²⁵. Aplica e atribuită grupei 2 (decor „punct și virgulă”). Grupei 2 îi poate fi atribuit și bogatul mormânt de la Trezzo sull’Adda, unde a apărut și o monedă de la Phocas²⁶.

Un alt mormânt fastuos, cel de la Ozora-Tótipuszta, are printre piesele de inventar aplici din grupa 5 (cu decor vegetal) și o monedă de la Constantinus IV (668-685)²⁷. Tot pentru grupa 5 avem și descoperirea de la Akalan, unde, alături de o aplică au apărut și 422 monede de aur și argint datând de la Mauricius Tiberius la Heraklius²⁸.

De altfel, marea majoritate a celorlalte grupe de aplici cu scut dublu sunt databile în prima jumătate și la mijlocul secolului VII (Grupa 1 are ca indicatori de datare pentru primul sfert al secolului VII²⁹; Grupa 3, datare început de secol VII³⁰; Grupa 4, datare mijlocul secolului VII³¹; Grupa 6, prima treime a secolului VII³²;

²⁰ Garam 2001, Keszthely-Fenekpuszta horreum Gr. 16, taf. 90/1, Kunsztetmárton, taf. 91/2, 6.

²¹ Garam 2001, Aradac Gr. 84, taf. 98/1, Keszthely, taf. 98/7, Csengőd Gr.4, taf. 98/8.

²² Garam 2001, Tarnaméra-Urak dűlő Gr.10, taf. 104/4, Jánoshida-Tótkérpuszta Gr. 26, taf. 106/1, Pápa-Úrdomb Gr. 2, taf. 107/1.

²³ Garam 2001, Aradac Gr. III, taf. 101/3.

²⁴ Garam 2001, taf. 108-114.

²⁵ Garam 1992, p. 138.

²⁶ Vallet 1995, p. 337.

²⁷ Garam 1992, p. 145, p. 153.

²⁸ Werner 1974, p. 121.

²⁹ Garam 2001, p. 119.

³⁰ Garam 2001, p. 130.

³¹ Garam 2001, p. 132.

³² Garam 2001, p. 132.

Grupa 7, sfârșit de secol VI și secol VII³²; Grupa 8, a doua treime și mijlocul secolului VII³⁴; Grupa 9, a doua treime și mijlocul secolului VII³⁵; Grupa 10, mijlocul secolului VII³⁶). Singura grupă databilă în ultima treime a secolului VII fiind și ultima grupă din tipologie, Grupa 11³⁷, însă aplicile de care ne ocupăm aproape că dispar în această epocă.

Conform acestor repere, dintre care pe unul îl putem considera drept *terminus post quem* (Justinianus I) și drept *ante quem* pe un altul (Constantinus IV), putem propune doar o datare largă pentru aplica noastră la sfârșitul secolului VI și în prima jumătate a secolului VII p. Chr.

Aplica de la Budureasca, dincolo de problemele de încadrare tipologică sau cronologică, ridică și un semn de întrebare asupra tehnicii de realizare. Cu alte cuvinte este surprinzătoare apariția unei piese relizate prin presare în această regiune. Practic în afara ei, alte apariții de piese „presate” sunt extrem de rare. Mai putem menționa două descoperiri: Sărata Monteoru, din mormintele cimitirului datat în secolele VI-VII provine o aplică rectangulară din foiță de aur³⁸, și tot de la Budureasca 4 o aplică din bronz decorată cu mască umană³⁹.

Mai mult, pentru zona extracarpatică nu putem menționa nici un tipar pentru realizat piese prin presare (fig. 5/A). Poate doar descoperirea de la București – Tei⁴⁰ să poată fi considerată drept matrită pe baza analogiei cu descoperirile de la Felnac și din Banat. În schimb putem enumera o mulțime de tipare din lut sau piatră destinate turnării de piese, multe dintre ele fiind descoperite chiar la Budureasca 4 – Puțul Tătarului, în aceeași așezare în care a fost descoperită și aplica.

Apare astfel o situație extrem de interesantă: într-o zonă dominată de tehnologia turnării apare o piesă realizată prin presare, piesă, care, după cum vom arăta în continuare este caracteristică echipamentului unui călăreț avar.

Conform lui Joachim Werner, centurile compozite sunt cel mai probabil o creație a popoarelor turco-mongole care se răspândesc apoi în teritoriul bizantin sau persan. Practic ele indică o anumită modă⁴¹, capabilă să parcurgă distanțe mari datorită mobilității meșterilor (matritelor), pe care popoarele din afara Imperiului, în mod special călăreții și războinicii, o adoptă începând cu secolul VI p. Chr.

Că centura compozită este un atribut al barbarilor relese și din studiului lui Michael Schmauder⁴², care aduce argumente interpretând tipul de îmbrăcăminte și tipul de coafură și de tăietură a bărbii, a diferitelor personaje redată în reprezentările artelor bizantine (fig. 6) din secolele VI-VII atât sub formă de mozaicuri, cât și sub formă de

³² Garam 2001, p. 148.

³³ Garam 2001, p. 141.

³⁴ Garam 2001, p. 145.

³⁵ Garam 2001, p. 148.

³⁶ Garam 2001, p. 150.

³⁷ Garam 2001, p. 152.

³⁸ Nestor 1969, p. 24, fig. 1.

³⁹ Teodorescu, Peneș 1985, p. 47, fig. 22.

⁴⁰ Pentru o opinie contrară vezi Teodorescu 1972, care consideră fibula de la Tei drept un model amprentator, destinat realizării în lut de tipare pentru turnat piese.

⁴¹ Werner 1974, p. 133, 137.

⁴² Schmauder 2000, p. 42-44.

statuete⁴³. De asemenea, purtători de centuri compuse sunt prezenți și pe basoreliefurile sasanide, cum ar fi cele de la Taq-i-Bostan, datând din epoca lui Chosroes II (590-628)⁴⁴.

Din studiile privind reconstituirea centurii masculine⁴⁵ sau feminine⁴⁶ a avarilor reiese că aplica de care ne ocupăm ar aparține veșmintelor unui bărbat. De asemenea, analizând descoperirile în care au apărut și aplici cu scut dublu, observăm că în cea mai mare parte, în respectivele morminte apar arme, piese de harnășament și centuri de cai. Ca atare putem chiar să presupunem că aplica putea proveni din centura unui călăreț.

Cel puțin pentru perioada de până la anul 600, centura compusă nu reprezenta un simbol al statutului social, fiind mai degrabă o parte a costumului de vânătoare purtat fără deosebire de rangul social⁴⁷. O idee asemănătoare se regăsește și în studiul domnilor T. Vida și A. Pásztor⁴⁸, care cred că centura utilizarea centurii era legată în primul rând de funcția sa practică, fiind nesemnificativă din punct de vedere al rangului. O reprezentare a poziției sociale prin centură apare mai târziu, ca o consecință a conflictelor cu Imperiul Bizantin, în special războiniciei având nevoie de o expunere a bogăției și importanței prin centuri fastuoase.

În acest cadru, e important de menționat că centurile realizate din aur, descoperite în mediu langobard, în Italia, în mormintele de la Nocera Umbra (M. 1) și Trezzo sull'Adda (M.1) sunt identice⁴⁹, fapt ce întărește ideea unei ierarhii a elitei, o ierarhie exprimată vizual, de data asta, prin centură. Un lucru asemănător am putea remarca și în mediu avar, unde, componența centurii, dar mai ales tipul de dispunere a decorului de pe piesele de la Kunágota (sfârșitul secolului VI – începutul secolului VII) și Ozora (a doua jumătate a secolului VII), par să sugereze o anumită regulă pentru un anumit rang.

Și atunci, ce caută aplica cu scut dublu în așezarea de la Budureasca? Este străină ca tehnologie, este străină din punctul de vedere al contextului de descoperire (singura aplică descoperită într-o locuință, toate celelalte făcând parte din inventare de morminte), este străină printre piesele epocii din spațiul extracarpatic.

Prezența aplicii ar putea fi expresia unei dominații efective, reale, a hăganatului avar prin trupe, fie ele formate și din alte populații ce au adoptat o modă avară⁵⁰. Însă alte piese, contemporane aplicii, care să susțină această ipoteză sunt extrem de rare. Putem cita doar limbile de curea descoperite la Sărata Monteoru în morminte de incinerare, atribuite însă populațiilor slave, la București – Tei și la București – Soldat Ghivan în complexe de locuire fără alte materiale posibil de a fi atribuite avarilor. Mai mult, Budureasca este departe de interesele strategice imediate ale puterii avar și în afara momentului expediției lui Baian din 578/579, care se pare

⁴³ Schmauder 2000, p. 15-44.

⁴⁴ Werner 1974, p. 132, taf. XIV.

⁴⁵ Vida, Pásztor 1996, 341-344.

⁴⁶ Vida 2000, p. 367-376.

⁴⁷ Schmauder 2000, p. 42-44.

⁴⁸ Vida, Pásztor 1996, 341.

⁴⁹ Vallet 1995, p. 337, p. 340, nota 33.

⁵⁰ Hadjigeorgiu 1997, p. 151-152.

că a afectat regiunea de est a Munteniei sau sudul Moldovei⁵¹, nu mai avem alte referințe asupra unei prezențe avarice în regiunea dintre Carpați și Dunăre.

De asemenea, e posibil ca piesa de la Budureasca să fie expresia relațiilor comunității din Valea Budureasca cu altele, aflate la diferite distanțe.

La Budureasca 4 au fost descoperite o serie de tipare⁵², mai multe unelte și ustensile pentru prelucrat metalul (lingură pentru turnat metalul, dornuri, dălțițe-gravoare din bronz, poansoane-gravoare din bronz și fier)⁵³, precum și un cuptor destinat reducerii minereului de fier, descoperiri ce par să ateste o destul de puternică activitate meșteșugărească.

De asemenea, unul dintre tiparele descoperite are o analogie perfectă în tiparul de la Cristur⁵⁴, iar aplicii îi poate corespunde tiparul de la Corund⁵⁵. Oare pot acestea să argumenteze o relație fie ea și numai comercială a zonei Budureasca cu mediul avar, prin Transilvania, așa cum o relație cu zona nord – pontică ar putea fi sugerată de fibula digitată de tip Werner I H?

Deocamdată este doar o ipoteză, publicarea și a celorlalte materiale descoperite în extrem de interesantele situri de la Budureasca, putând să aducă noi lămuriri în această privință.

Literatura:

- Bálint Cs. 1992 – Bálint Cs., *Der Gürtel im frühmittelalterlichen Transkaukasus und das Grab von Uc Tepe (Sow. Aserbaidschan)*, Archaeologia Austriaca. Monographien. Band 1. Studien zur Archäologie der Awaren 4. Awarenforschungen (Hsg. Falko Daim) 1, Wien, 1992, p. 309-496.
- Garam E. 1992 – Garam E., *Die münzdatierten Gräber der Awarenzeit*, Archaeologia Austriaca. Monographien. Band 1. Studien zur Archäologie der Awaren 4. Awarenforschungen (Hsg. Falko Daim) 1, Wien, 1992, p. 135-250.
- Garam E. 2000 – Garam E., *Gürtelverzierungen byzantinischen Typs im Karpatenbecken des 6/-7. Jahrhunderts* în „Acta Archaeologica Hungarica”, 51, 1999-2000, p. 379-391.
- Garam E. 2001 – Garam E., *Funde byzantinischer Herkunft in der Awarenzeit vom Ende des 6. bis zum Ende des 7. Jahrhunderts*, Monumenta Avarorum Archaeologica 5, Budapest, 2001.
- Horedt K. 1958 – Horedt K., *Contribuții la istoria Transilvaniei în secolele IV-XIII*, București, 1958.
- Madgearu Al. 1997 – Madgearu Al., *Continuitate și discontinuitate la Dunărea de Jos în secolele VII-VIII*, București, 1997.
- Menghin W. 1985 – Menghin W., *Die Langobarden. Archäologie und Geschichte*, Wissenschaftliche Beibände zum Anzeiger des Germanischen Nationalmuseums, Band 4, Stuttgart, 1985.

⁵¹ Madgearu 1997, p. 19.

⁵² Teodorescu 1972, p. 73-97; Miclea, Florescu 1980, p. 212, nr. 822, fig. 822.

⁵³ Teodorescu, Penes 1985, p. 20-28; Miclea, Florescu 1980, p. 212, nr. 819, fig. 819 a,c-f.

⁵⁴ Szekey 1981, p. 357, fig. 3.

⁵⁵ Horedt 1958, p. 95, nr. 5, fig. 13/6.

- Miclea I., Florescu R. 1980 – Miclea I., Florescu R., *Strămoșii românilor. Vestigii milenare de cultură și artă. Daco-romanii*, vol. II, București, 1980.
- Mogil'nikov V. A. 1981 – Mogil'nikov V. A., *Tjurki în Stepă evroasii v epohu srednevekovija*, Moscova, 1981, p. 29-42.
- Nestor I. 1969 – Nestor I., *Continuitate în istoria formării poporului român (II)*, în „Magazin Istoric”, III, 6 (27), mai, 1969, p. 24-27.
- Rașev R. 2000 – Rașev R., *Prabalgariți prez V-VII vek.*, Veliko Târnovo, 2000.
- Schmauder M. 2000 – Schmauder M., *Vielteilige Gürtelgarnituren des 6.-7. Jhs.: Herkunft, Aufkommen und Tragerkreis in Die Awaren am Rand der byzantinischen Welt. Studien zu Diplomatie, Handel u. Technologie im Frühmittelalter*, Monographien zur Frühgeschichte u. Mittelalterarchäologie (Hsg. Falko Daim) 7, Innsbruck, 2000, p. 15-44.
- Szekely Z. 1971 – Székely Z., *Element byzantin dans la civilisation matérielle des VIe-VIIe siècles dans la sud-est de la Transylvanie*, în „Dacia”, N. S., XV, 1971, p. 353-358.
- Teodorescu V. 1972 – Teodorescu V., *Centre meșteșugărești din sec. V-VII e.n.*, în „București. Materiale de istorie și muzeografie”, 9, 1972, p. 73-98.
- Teodorescu V., Peneș M. 1985 – Teodorescu V., Peneș M., *Matricea de incidenta a siturilor arheologice de la Budureasca (B1-B31) jud. Prahova, o oglindă a continuității multimilenare de viață, a unității culturale și a densității paleodemografice în zonă*, în „Anuarul Muzeului de Istorie și Arheologie Prahova”, 2, 1985, p. 20 – 52.
- Vallet F. 1995 – Vallet F., *Une tombe de riche cavalier lombard découverte à Castel Trosino*, în *La noblesse romaine et les chefs barbares du IIIe au VIIe siècles*, Mémoires de l'Association Française d'Archéologie Mérovingienne, 9, 1995, p. 335-349.
- Vida T. 2000 – Vida T., *Die Ziergehänge der awarenzeitlichen Frauen im Karpatenbecken*, în „Acta Archaeologica Hungarica”, 51, 1999-2000, p. 367-376.
- Vida T., Pásztor A. 1996 – Vida T., Pásztor A., *Der beschlagverzierte Gürtel der Awaren am Beispiel des Inventars von Budakalász - Dunapart, Ungarn, Grab 696 in Reitervölker aus dem Osten. Hunnen + Awaren. Burgenländische Landesausstellung 1996. Schloß Halbturn 26. April - 31. Oktober 1996 (Begleitbuch und Katalog)*, Eisenstadt, 1996, p. 341-347.
- Werner J. 1974 – Werner J., *Nomadische Gürtel bei Persern, Byzantinern und Langobarden*, în *Atti del convegno internazionale sul tema: La civiltà dei longobardi in Europa (Roma 24-26 maggio 1971, Cividale del Friuli 27-28 maggio 1971)*, Roma, 1974, p. 109-139.

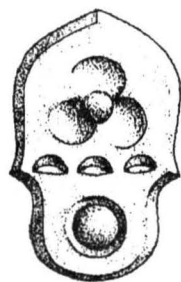
Fig. 2. Răspândirea aplicilor cu două scuturi (după Garam 2001 și Bălint 1992 cu adăugiri).

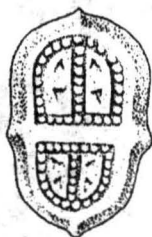
1. Corund

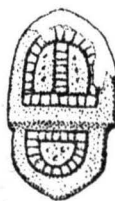
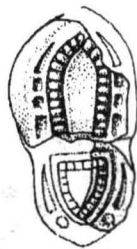
2. Kunszentmárton

3. Felnac

4. Tatabánya -
Alsógalla M.140

5. Vajska M2

6. Csákerény -
Orondpuszta M.1767. Jánoshida -
Tótkérpuszta M 26

8. Hernád

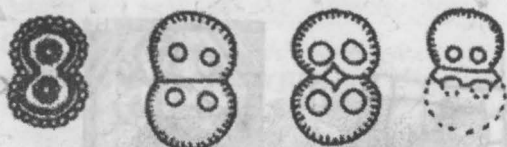
9. Kunágota

10. Ozora - Tótipusztá

Fig. 3. 1-3 matrițe; 4-9 aplici (după Garam 2001).

Doppelkreisförmige

8 - förmige

Doppelzungenförmige

Nymmetrish schildförmige

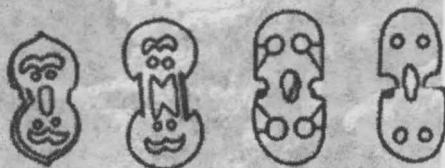

Fig. 4. Diferite tipuri de aplici din regiunile nord și est pontice (după C. Bálint 1992).

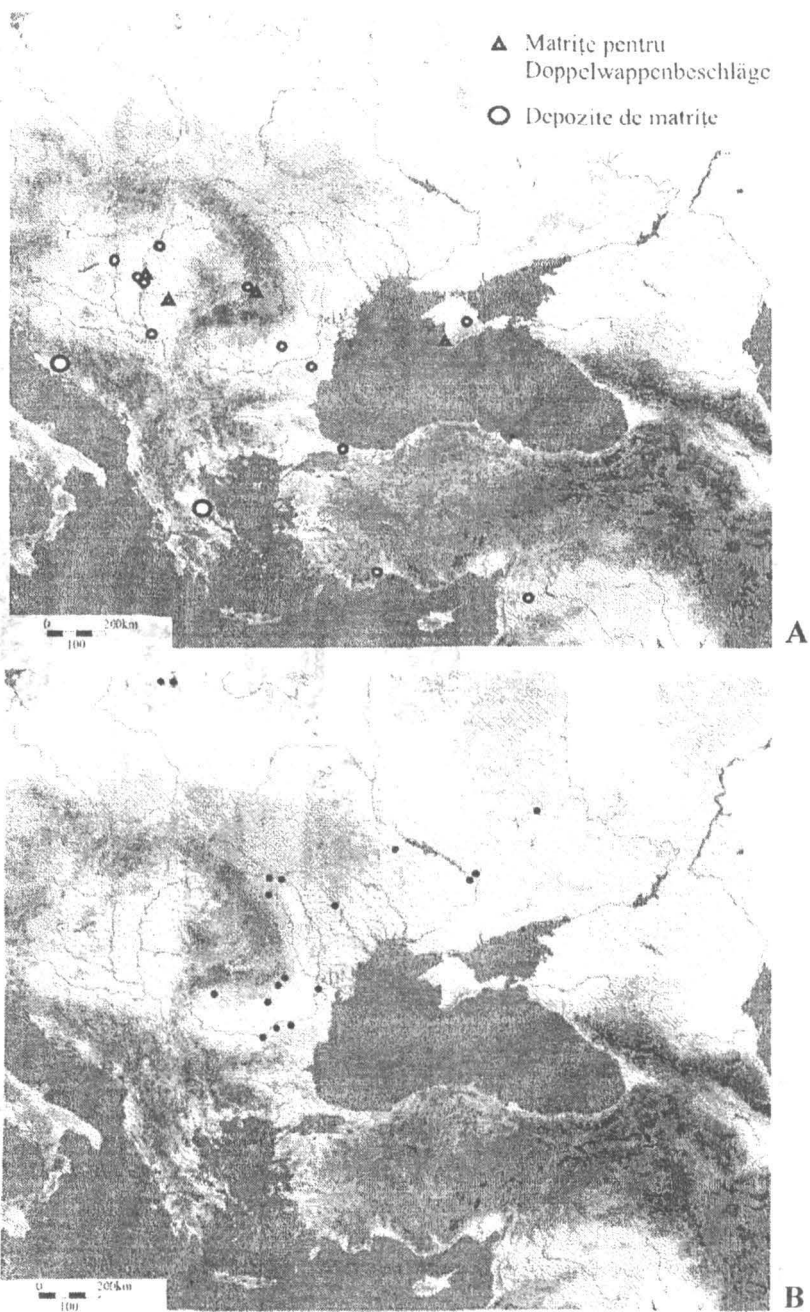
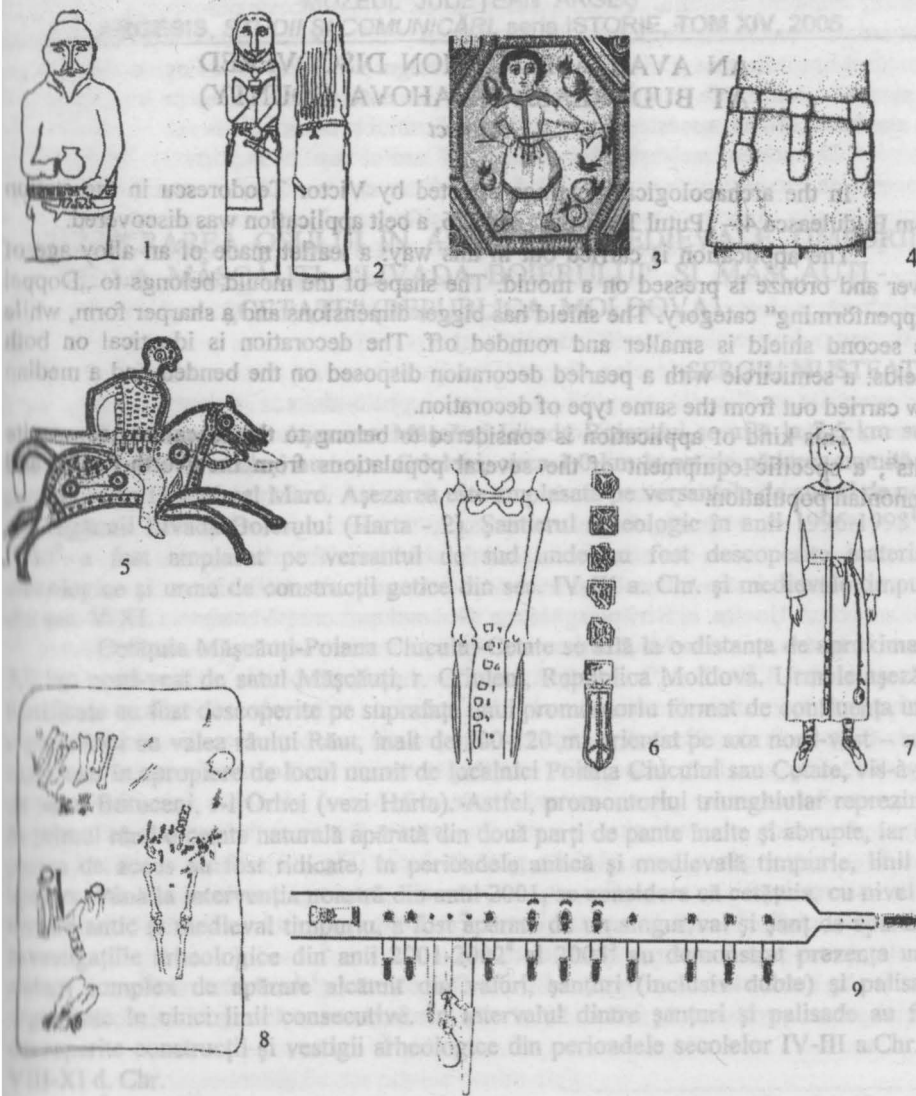

Fig. 5. A - Răspândirea tiparelor pentru presat (matrițe); B - Răspândirea fibulelor digitate de tip Werner I H (după Curta 2001 cu adăugiri).

Fig. 6. 1-5 reprezentări de centuri compozite; 6-9 reconstituiri;
 1-2 Mogil'nikov V. A., 1981; 3-4 Schmauder 2000; 5 Menghin 1985;
 6-7 Vida T. 2000; 8-9 Vida T. Pásztor A. 1996

AN AVAR APPLICATION DISCOVERED AT BUDUREASA (PRAHOVA COUNTY)

Abstract

In the archaeological diggings effected by Victor Teodorescu in the station from Buduleasca 4 – „Puțul Tătarului“ in 1976, a belt application was discovered.

The application is carried out in this way: a leaflet made of an alloy age of silver and bronze is pressed on a mould. The shape of the mould belongs to „Doppel wappenförmig“ category. The shield has bigger dimensions and a sharper form, while the second shield is smaller and rounded off. The decoration is identical on both shields: a semicircle with a pearled decoration disposed on the bended and a median row carried out from the same type of decoration.

This kind of application is considered to belong to the so called „composite belts“, a specific equipment of the several populations from the North-Pontic and Pannonian population.